

Karel Klatovský
Josef Pecinovský

Windows 11

snadno a rychle

Seznámení s Windows 11 a základní pojmy

Nové užitečné aplikace

Novinky systému Windows 11

Nový vzhled nabídky Start

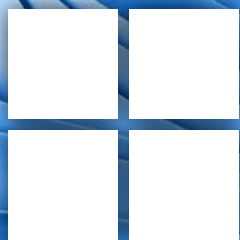
Zabezpečení a uživatelské účty

Internetový prohlížeč Microsoft Edge

GRADA®

SNADNO RYCHLE

Karel Klatovský
Josef Pecinovský

Windows 11

snadno a rychle

 GRADA®

SNADNO RYCHLE

Upozornění: Z důvodu rozdílnosti funkcionality jednotlivých edic operačního systému Windows 11 nemusí být některé uvedené postupy dostupné a proveditelné na vašem počítači s jinou edicí Windows 11. Všechny postupy byly vyzkoušeny na české jazykové verzi operačního systému Windows 11 Pro. Veškeré obrázky a snímky obrazovek použité v této knize jsou rovněž pořízené v této edici. Autor Karel Klatovský je zaměstnancem společnosti Microsoft, kniha ale vyjadřuje osobní názory a zkušenosti, nejedná se tedy o oficiální příručku ani stanoviska společnosti Microsoft.

Karel Klatovský, Josef Pecinovský

Windows 11

Snadno a rychle

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 8636. publikaci

Odpovědná redaktorka Věra Slavíková
Sazba Jaroslav Kolman
Ikony Freepik (www.flaticon.com)
Počet stran 144
První vydání, Praha 2022
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
© Grada Publishing, a.s., 2022
Cover Design © Grada Publishing, a. s., 2022
Copyright © 2022 wacomka/Shutterstock

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-271-6623-7 (ePub)
ISBN 978-80-271-6622-0 (pdf)
ISBN 978-80-271-3616-2 (print)

Obsah

1 První kroky	9
1.1 Novinky Windows 11.....	10
1.2 Spouštění Windows 11.....	10
1.3 Nabídka Start.....	11
1.4 Rozdíl mezi ikonami a tlačítky.....	14
1.5 Pracovní plocha a hlavní panel.....	15
1.6 Virtuální plochy.....	17
1.7 Začínáme s účtem Microsoft.....	18
1.7.1 Jak získat účet Microsoftu.....	19
1.7.2 Služba OneDrive.....	20
1.8 Rychlé nastavení.....	21
1.9 Oznámení.....	22
1.10 Dotyková klávesnice.....	23
1.11 Co dělat v kritických situacích.....	24
1.11.1 Jak získat nápovědu.....	25
1.11.2 Co když program nereaguje.....	26
1.12 Jak ukončit systém Windows 11.....	27
2 Vybrané aplikace systému Windows 11	29
2.1 Kalendář.....	29
2.2 Pošta.....	31
2.3 Počasí.....	33
2.4 Přehrávač médií.....	34
2.5 Microsoft Store.....	35
2.6 Fotky.....	36
2.7 Malování 3D.....	38
2.8 To Do.....	39
2.9 Editor videa Clipchamp.....	40
3 Práce s okny	41
3.1 Ovládání otevřených oken z hlavního panelu.....	42
3.2 Aplikační okno.....	44

3.2.1	Záhlaví okna	44
3.2.2	Panely nabídek	45
3.2.3	Místní nabídky	46
3.2.4	Pás karet	46
3.2.5	Panely nástrojů	48
3.2.6	Klávesové zkratky	49
3.3	Dialogová okna	51
4	Správa souborů a složek – aplikace Průzkumník	55
4.1	Dokumenty a soubory	55
4.2	Aplikace Průzkumník	60
4.3	Ukládání dokumentů do souborů	65
4.3.1	Dialogové okno Uložit jako	65
4.3.2	Jak předejit potíží při ukládání dokumentu	68
4.4	Jak pracovat s internetovým úložištěm	70
4.5	Otevření dokumentu	72
4.6	Operace se soubory	74
4.6.1	Přejmenování	74
4.6.2	Jak vybrat několik objektů	75
4.6.3	Odstanění souborů	77
4.6.4	Kopírování a přesun souborů	78
4.6.5	Využití schránky	80
4.7	Hledání souboru	81
5	Nastavení systému Windows 11	83
5.1	Pracovní plocha a její vzhled	84
5.1.1	Pozadí pracovní plochy	84
5.1.2	Barvy	86
5.1.3	Zamykací obrazovka	86
5.1.4	Šetříč obrazovky	87
5.1.5	Motivy	88
5.1.6	Nastavení ukazatele myši	89
5.1.7	Nastavení zvuku	90
5.1.8	Ikony pracovní plochy	91
5.1.9	Nastavení obrazovky Start	92
5.1.10	Rozlišení obrazovky	92

5.2	Nastavení hlavního panelu	93
5.2.1	Ikony oznamovací oblasti	95
5.2.2	Datum a čas	95
5.3	System	97
5.3.1	Napájení a režim spánku	97
5.3.2	Spořič baterie	101
5.3.3	Úložiště	102
5.3.4	Další nastavení z kategorie System	103
5.4	Aplikace	103
5.4.1	Aplikace a funkce	103
5.4.2	Výchozí aplikace	104
5.5	Síť a internet	106
5.5.1	Připojení počítače k síti	106
5.5.2	Nastavení sítě	107
5.5.3	Sdílení	109
5.6	Uživatelské účty	111
5.6.1	Správa vlastního účtu	112
5.6.2	Vytvoření nového účtu	113
5.7	Čas a jazyk	115
5.8	Aktualizace a zabezpečení	118
5.8.1	Windows Update	118
5.8.2	Zabezpečení Windows	119
5.9	Správa počítače	122
5.9.1	Informace o počítači	122
5.9.2	Správce zařízení	123
5.9.3	Nástroje pro správu	124
6	Prohlížeč internetu Microsoft Edge	127
6.1	Jak pracovat s oknem programu	128
6.2	Prohledávání internetu	130
6.3	Prohlížení stránek	133
6.4	Nastavení programu Microsoft Edge	135
6.5	Oblíbené položky a historie	136
6.6	Další možnosti programu Microsoft Edge	138
	Rejstřík	141

1 První kroky

Tato kapitola vás jen uvede do děje a seznámí s několika konkrétními postupy tak, abyste po jejím přečtení mohli s Windows 11 úspěšně pracovat. Upozorníme na některé situace, které mohou nebo musí nastat, a naznačíme, jak se s nimi vypořádat.

Kniha je určena po mírně pokročilé začátečníky. Předpokládáme, že čtenář umí zapnout a vypnout počítač, přihlásit se ke svému účtu, ovládat myš (touchpad), spustit a ukončit program, orientovat se na klávesnici a napsat jednoduchý text. Neuškodí, budete-li ovládat základní operace se soubory (otevření, uložení), tomuto tématu se budeme věnovat jen stručně.

Nejprve si odpovíme na otázku, co vlastně jsou Windows 11. Zjednodušeně řečeno je to operační systém pro osobní počítače, produkt firmy Microsoft. Windows 11 jsou základní program, který umožňuje, aby počítač vůbec pracoval, a abyste si s ním rozuměli a abyste si rozuměli i s dalšími programy.

Windows 11 se dodávají na trh v několika verzích:

- Windows 11 Home – určen pro domácí uživatele.
- Windows 11 Home v režimu S – optimalizován pro uživatele, kteří nepotřebují instalovat pokročilé desktopové aplikace (lze však zdarma přepnout na Windows 11 Home).
- Windows 11 Pro – využijí profesionálové a malé firmy.
- Windows 11 Enterprise – zaměřený na větší organizace a velké firmy.
- Windows 11 Education – využijí oprávnění akademičtí uživatelé, tj. zejména školy.
- Windows 11 IoT = internet věcí (*internet of things*) – vestavěná zařízení, od teplotního čidla po bankomaty.

Tato kniha je psána především pro ty, co pracují s verzí Windows 11 Pro.

Protože je náš výklad určen pro začátečníky, nebudeme se zabývat postupem při instalaci nového systému. Pokud si koupíte nový počítač, bývá už systém nainstalován, pokud přecházíte k Windows 11 ze staršího systému, instalace probíhá automaticky.

1.1 Novinky Windows 11

Uživatelé mohou v době vydání této knihy stále zdarma přejít z Windows 10 na Windows 11. Všichni uživatelé, kteří tak provedou tento upgrade, získají trvalou licenci Windows 11 vázanou na své zařízení a po dobu podporované životnosti svého zařízení budou dostávat bezplatné aktualizace funkcí a zabezpečení.

Z novinek vyjmenujeme ty nejdůležitější, do seznamu jsme přidali i to, co přinesly všechny aktualizace:

- Nový vzhled přihlašovací obrazovky a nabídky Start.
- Nové grafické rozhraní, které bylo ještě více sjednoceno.
- Vylepšený systém aktualizací, který sníží jejich velikost až o 40 procent.
- Přepracovaný katalog aplikací Microsoft Store.
- Možnost spouštění Android aplikací.
- Integrovaný komunikátor Teams, který vám umožňuje komunikovat s přáteli i obchodními partnery.
- Vylepšená podpora pro hráče díky technologiím DirectX 12 Ultimate nebo AutoHDR.
- Podpora pro informační panely/widgety přímo na pracovní ploše Windows.
- Snadnější rozmisťování oken na pracovní ploše.
- Vylepšená podpora pro práci s více monitory.
- Ještě větší přesun konfiguračních nastavení z Ovládacích panelů do Nastavení.
- Vylepšená podpora pro dotykové ovládání.
- Nový editor videa Clipchamp.

Podobně jako u Windows 10, i tento přehled novinek není konečný. S tím, jak budou vycházet nové „velké aktualizace“, budou přibývat i nové funkce systému Windows 11. Například výše zmiňovaná podpora pro spuštění Android aplikací také nebyla ve Windows 11 od začátku.

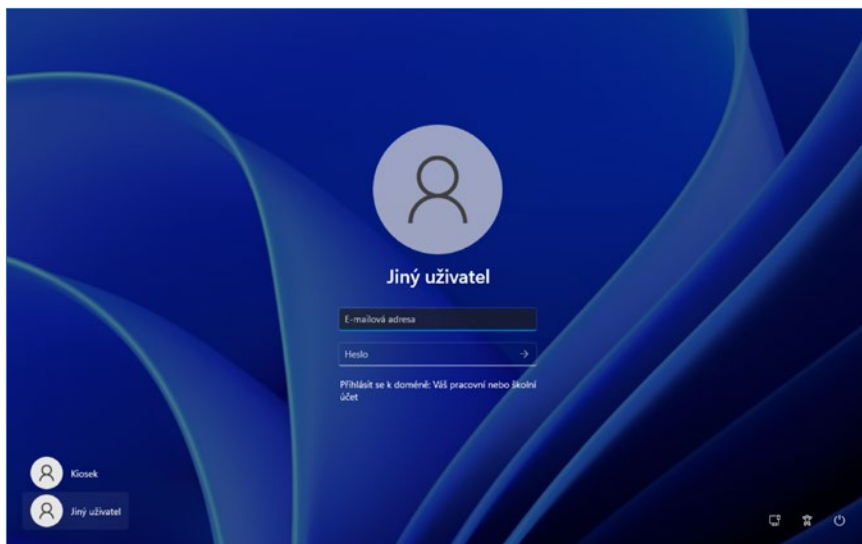
1.2 Spouštění Windows 11

O spuštění operačního systému Windows 11 se nemusíte nijak starat. Automaticky se spouští po každém zapnutí nebo restartu počítače. Během startu do událostí nijak nezasahujte, vyplatí se ale kontrolovat, zda vše probíhá tak, jak bylo zvykem. Není-li něco v pořádku, může to znamenat i virovou nákazu a tedy ohrožení počítače. Trvá-li start déle, může to ale znamenat aktualizaci systému, a proto nepropadejte hned panice.

Start se zastaví až v okamžiku, kdy si systém vyžádá přihlášení uživatele (viz obrázek 1.1). Pokud je v systému zavedeno více uživatelů, zobrazí se jejich ikony. Klepnutím zvolte příslušného uživatele, tedy sebe, a zadejte heslo, které jste si nastavili nebo vám jej přidělil správce počítače nebo síť.

Pokud užijete funkci Windows Hello, může vás počítač přihlásit automaticky rozpoznáním vašeho obličeje nebo otisku prstu. Více o přihlašování k systému píšeme v kapitole 5.6 Uživatelské účty.

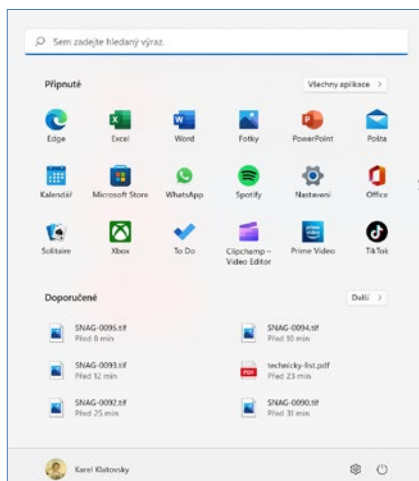
Obrázek 1.1: Z této obrazovky se budete přihlašovat k počítači

1.3 Nabídka Start

Po spuštění a přihlášení do Windows 11 vidíte pracovní plochu a sadu základních ikon, které jsou nově zarovnány do středu. Je to pro většinu uživatelů obrovská změna, protože ikony i tlačítko Start jsou s námi vlevo již od dob Windows 95. Zejména ale uživatelům s monitory s vyšším rozlišením přijde tato změna vhod, protože nemusí „zdlouhavě cestovat“ kurzorem myši až do levého rohu. A pro ty ostatní je tu možnost stisknout kdykoliv klávesu Windows přímo na klávesnici.

Pokud si chcete ikony zarovnat opět doleva, stačí klepnout pravým tlačítkem myši na hlavním panelu, vybrat položku **Nastavení hlavního panelu** a v položce **Chování hlavního panelu** změnit část nazvanou **Zarovnání hlavního panelu**.

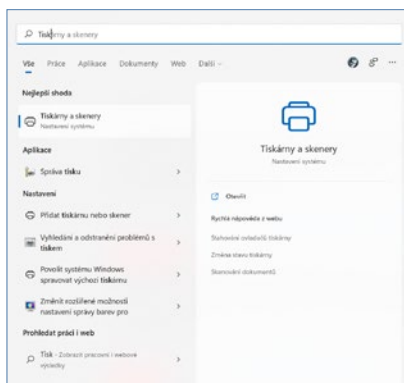
Obrázek 1.2: Nabídka Start s ikonami aplikací a souborů

O tom, co se bude zobrazovat v nabídce **Start**, rozhodnete sami v okně **Nastavení** → **Prizpůsobení** → **Start**.

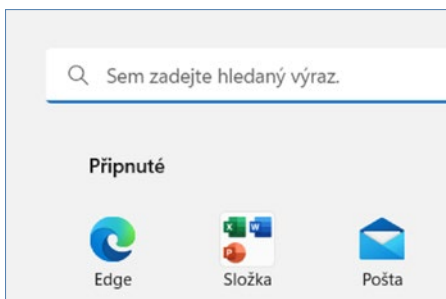
Cokoliv, co potřebujete na počítači rychle najít (aplikaci, dokument, položku v nastavení) najdete nejrychleji tak, že otevřete nabídku **Start** (klepnutím na tlačítko **Start** nebo stiskem klávesy Windows) a začnete psát první písmena názvu toho, co hledáte. Pro zobrazení položky **Nastavení** většinou stačí napsat první 2–3 znaky. Jestliže nenajdete to, co jste potřebovali, je pravděpodobné, že zapisujete chybně, případně že daná aplikace není vůbec nainstalována. Program pak spustíte klepnutím na příslušnou položku.

Navíc, zrovna u takto častého a používaného místa v systému je možná rychlejší si zapamatovat klávesovou zkratku **Win+I**.

Obrázek 1.3: Takto reaguje nabídka Start na psaní znaků

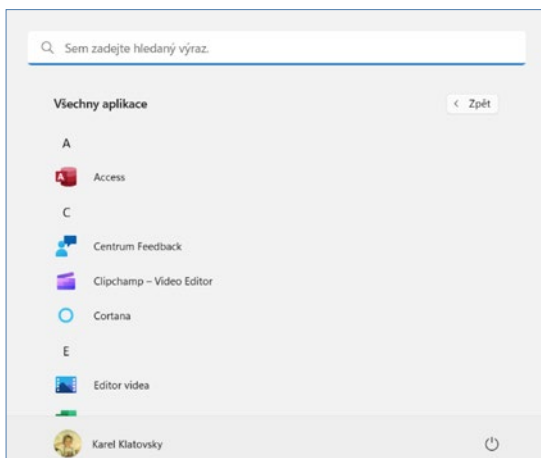
Nabídka **Start** zobrazuje přehled připnutých aplikací a doporučených položek (dokumenty a aplikace). Již se zde tedy neseťkáte s živými dlaždicemi, které znáte z Windows 10. Pochopitelně, že seznam položek můžete měnit a upravit si tak nabídku Start dle potřeby. A pokud chcete, je možné i dlaždice seskupit do „složky“.

Obrázek 1.4: Složka aplikací v nabídce Start

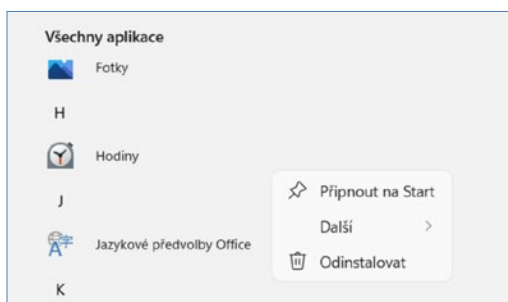

Pokud si chcete zobrazit všechny aplikace nainstalované v počítači, stačí v nabídce **Start** klepnout na položku **Všechny aplikace**, které se nachází v pravém horním rohu nabídky.

Obrázek 1.5: Zobrazení všech aplikací v nabídce Start

Chcete-li některý program spouštět pravidelně, můžete jej do nabídky **Start** připnout. V nabídce **Start** otevřete na jeho položce místní nabídku (klepněte na ni pravým tlačítkem myši) a vyberte z ní příkaz **Připnout na Start** (viz obrázek 1.6). Tento program pak bude zobrazen vždy v horní části nabídky Start.

Obrázek 1.6: Takto lze připnout položku v nabídce Start

Z nabídky Start lze spustit nejen aplikaci, ale také je možné otevřít i některý z naposledy použitých dokumentů. Jsou-li takové dokumenty k dispozici, jejich seznam uvidíte v dolní části nabídky Start.

1.4 Rozdíl mezi ikonami a tlačítky

Je třeba, abyste rozlišovali mezi **tlačítky** a **ikonami**, alespoň co se týče textu naší knihy: v praxi se někdy rozdíl mezi těmito pojmy stírá. Po čisté instalaci máte na pracovní ploše k dispozici jen dvě skutečné ikony **Koš** a **Microsoft Edge**. Naopak tlačítka jsou k dispozici třeba na hlavním panelu.

Platí, že k aktivaci akce skryté pod tlačítkem postačí jedině klepnutí (stisk levého tlačítka myši), k aktivaci ikony je třeba poklepání (dvojitý stisk levého tlačítka myši). Klidně se takto podívejte do koše. Měl by být prázdný, ale otevře vám na ploše další okno.

Totéž platí i pro dotykové displeje. Tlačítko aktivujete jediným dotykem, k aktivaci ikony potřebujete dotyky dva, které následují rychle po sobě. Pokud by byl dotyk delší, otevře se na ikoně místní nabídka.

S ikonami se setkáte nejen na pracovní ploše, ale především v okně aplikace **Průzkumník**. Každá ikona představuje samostatnou množinu dat (soubor), umístěnou na určitém místě na nosiči dat. Zpravidla to bývá pevný disk, přenosný disk, CD nebo DVD.

Pod pojmem **data** si lze v zjednodušeném pohledu představit informace zpracovávané počítačem.

Ikona vypadá obvykle jako piktogram doplněný popiskem (prohlédnout si je můžete na obrázcích 4.2 nebo 4.18). Prostřednictvím ikon získáte přístup k diskům, celým počítačům nebo skupině počítačů, stejně jako k programům a datům. Platí, že všemu, co může v počítači existovat, je přiřazena nějaká ikona. Vzhled ikon není náhodný. Pro-